

Leontopodium alpinum

Foto: Gert Hoek

Nomenclatuur/etymologie

De botanische naam *Leontopodium alpinum* is de wetenschappelijke naam voor de plant die in het Nederlands de Alpen-edelweiss of kortweg Edelweiss wordt genoemd. De geslachtsnaam *Leontopodium* is afgeleid van de Griekse woorden *leōn* (leeuw) en *podion* (voetje), wat samen 'leeuwenpoot' betekent en een verwijzing is naar de viltig behaarde, stervormige bloemhoofdjes, die lijken op een poot van een leeuw. De soortaanduiding *alpinum* is Latijn en betekent 'uit de Alpen' of 'alpenbewonend', wat duidt op zijn natuurlijke habitat in hooggebergten.

Taxonomie

De Edelweiss is een vaste plant die behoort tot de orde Asterales. Het is een lid van de composietenfamilie, Asteraceae, en wordt ingedeeld in de subfamilie Asteroideae. Recente taxonomische studies hebben de Europese edelweiss soms geherclassificeerd als een ondersoort van een groter geslacht, maar *L. alpinum* blijft de meest algemeen aanvaarde naam in de tuincultuur.

- Rijk: Plantae
- Orde: Asterales
- Familie: Asteraceae (Composietenfamilie)
- Onderfamilie: Asteroideae
- Geslacht: *Leontopodium*
- Soort: *L. alpinum*

Synoniemen

De botanische classificatie van de Edelweiss is historisch enigszins complex. Een veelgebruikt synoniem is tegenwoordig de opvatting dat de Alpen-edelweiss een ondersoort is van een breder geslacht:

- *Leontopodium nivale* subsp. *alpinum* (Cass.) Greuter

Variëteiten en cultivars

Hoewel de wilde Edelweiss beroemd en beschermd is, zijn er verschillende cultivars ontwikkeld voor een betere groei in tuinomstandigheden of voor een intensievere bloei. Vaak zijn dit selecties die langer leven en beter bestand zijn tegen niet-alpiene klimaten.

Cultivars en verwante, gecultiveerde soorten zijn onder andere:

- *L. alpinum* 'Matterhorn': Bekend om relatief grote bloemen en een langere bloeitijd, vaak vegetatief vermeerderd.
- *L. alpinum* 'Mont Blanc': Vergelijkbaar met 'Matterhorn', met grote bloemen en goede vitaliteit buiten de Alpen.
- *L. alpinum* 'Watzmann': Een compacte selectie.
- *L. alpinum* 'Mignon': Een kleinere, compacter groeiende cultivar, vaak tot slechts 10 cm hoog, die meer lijkt op de wilde vorm.
- *L. alpinum* 'Alpine Sensation': Een selectie die zich onderscheidt door sterke groei en zilverachtige bladeren.
- 'Blossom of Snow': Dit is soms een cultivar van *L. nivale* of een synoniem van *L. alpinum* 'Berghman', gekweekt voor een sterke bloei.

Familie

De plant behoort tot de Asteraceae, of Composietenfamilie, een zeer grote familie van bloeiende planten die wordt gekenmerkt door bloemhoofdjes die bestaan uit vele kleine bloemetjes.

Hoogte

De Edelweiss is een lage, polvormende vaste plant. In de natuurlijke, schrale en koude alpiene omgeving wordt de plant vaak niet hoger dan 10-15 cm. In de tuin kan de plant, afhankelijk van de cultivar en de groeiomstandigheden, een hoogte bereiken van 20 tot 30 cm.

Bloemkleur

De feitelijke bloemen (de buisbloempjes in het midden van het hoofdje) zijn klein en gelig. De opvallende 'bloem' is echter een ster gevormd door meerdere viltig behaarde schutbladen (bracteeën) die de bloemhoofdjes omringen. De kleur van deze schutbladen is kenmerkend zilvergrijs tot grijswit, door de dichte, witte beharing.

Bladkleur

Het blad van *L. alpinum* is smal, lancetvormig en, net als de schutbladen, bedekt met een dichte, viltige, zilvergrijze beharing. Deze beharing beschermt de plant tegen de intense UV-straling en de extreme kou in de bergen.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *L. alpinum* ligt in de zomer, voornamelijk van juni tot en met augustus. Door de behaarde schutbladen blijft de 'bloem' lang decoratief.

Standplaats

De Edelweiss is een echte rotsplant. Hij vereist een zonnige standplaats en absoluut goed doorlatende grond. De bodem moet bij voorkeur kalkhoudend, schraal (voedselarm) en stenig zijn. De grootste bedreiging voor de plant is natte grond, vooral in de winter, wat wortelrot veroorzaakt.

Herkomst

De Edelweiss komt van nature voor in de hooggebergten van Europa, met name de Alpen, de Jura, de Karpaten, de Apennijnen en de Pyreneeën. Het is een iconische plant van het Europese hooggebergte en is een beschermde soort in veel van zijn natuurlijke habitats.

Soort gewas

Het is een overblijvende (vaste) plant en een rotsplant (alpine plant). De plant groeit polvormend.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Vermeerderingswijze

De Edelweiss kan worden vermeerderd door zaad, wat een natuurlijke koudeperiode (stratificatie) nodig heeft om te ontkiemen. Gecultiveerde variëteiten, met name de betere klonen zoals 'Matterhorn', worden vaak vegetatief vermeerderd door het delen van de pol in het voorjaar om de cultivar-eigenschappen te behouden.

Klimaatzone

De Edelweiss is zeer winterhard, een vereiste voor zijn alpiene habitat. De plant kan temperaturen tot ongeveer -25°C verdragen en is geschikt voor USDA Klimaatzones 4 tot 6. De plant is echter niet tolerant voor natte winters, wat de kans op overleving in nattere regio's vermindert.

Insecten

De Edelweiss wordt bestoven door vliegen en andere kleine insecten. De dichte beharing van de schutbladen creëert een microklimaat dat deze insecten, die actief zijn in de koele, winderige hooggebergte-omgeving, beschermt tegen de kou. De bloem is niet opvallend geurend.

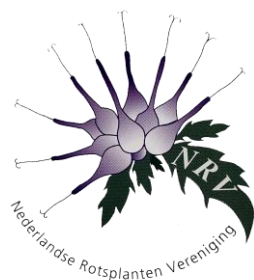
Bronnen

<https://yarinde.nl/products/leontopodium-alpinum>

<https://esveld.nl/a/product/leontopodium-alpinum/>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Edelweiss>

<https://www.edelweissperennials.com/leontopodium-edelweiss>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Leontopodium</i> (leeuwenpoot); <i>alpinum</i> (uit de Alpen)
Taxonomie	<i>Familie: Asteraceae, Geslacht: Leontopodium, Soort: L. alpinum</i>
Synoniemen	<i>Leontopodium nivale</i> subsp. <i>alpinum</i>
Variëteiten en cultivars	<i>L. alpinum</i> 'Matterhorn', <i>L. alpinum</i> 'Mont Blanc', <i>L. alpinum</i> 'Mignon', <i>L. alpinum</i> 'Alpine Sensation', 'Blossom of Snow'
Familie	Asteraceae (Composietenfamilie)
Hoogte	10- 30 cm
Bloemkleur	Bloemen geel, opvallende schutbladen zilvergrijs tot grijswit
Bladkleur	Zilvergrijs, viltig behaard
Bloeiperiode	Juni- augustus
Standplaats	Volle zon, kalkhoudende, schrale, stenige en zeer goed doorlatende grond
Herkomst	Hooggebergten van Europa (Alpen, Jura, Karpaten, Pyreneeën)
Soort gewas	Vaste plant, rotsplant (geofiet)
Vermeerderingswijze	Zaaien (met koudeperiode), delen van de pol (voor cultivars)
Klimaatzone	Zeer winterhard (USDA Zone 4-6), maar gevoelig voor natte winters
Insecten	Bestuiving door kleine vliegen en insecten; beharing biedt beschutting

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>